

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Страховий бізнес: сутність та особливості розвитку в умовах інноваційних трансформацій економіки за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Рівень вищої освіти бакалавр

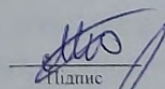
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і найменування

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

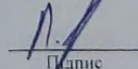
КВРФБС 021141.01.06.00

Виконав студент IV курсу, група ФБС-21-1
Шифр

Підпис

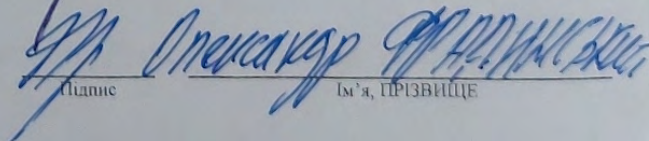
Іван МІГАЛІ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доцент
Науковий ступінь, учене звання

Підпис

Леся МАТВІЙЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

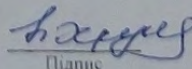
Нормоконтролер

Підпис

Олександр
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку
Назва

Підпис

Ніла ХРУЩ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

18.06. 2025
Дата

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Шифр і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ *Н.Хрущ*

10 02 2025

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Мігалі Івана Івановича

Прізвище, ім'я, по батькові студента

1 Тема роботи: Страховий бізнес: сутність та особливості розвитку в умовах інноваційних трансформацій економіки за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Керівник роботи Матвійчук Леся Олексіївна, канд. екон. наук, доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 07.02.2025 № 23 (додаток № 5)

2 Строк подання студентом роботи на кафедру до 07.06.2025

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні засади розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки

2 Аналітико-практичні аспекти розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень)

1. Погляди науковців на сутність поняття «страхове підприємство»

2. Особливості страхового бізнесу

3. Функції, які виконує страховий бізнес

4. Систематизація інноваційних технологій у страховому бізнесі

5. Компоненти інноваційних технологій для трансформації страхового бізнесу

6. Місце України за основними складовими рейтингу Глобального інноваційного індексу у 2022-2024 роки

7. Динаміка грошових коштів та їх еквівалентів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

8. Динаміка прибутку ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

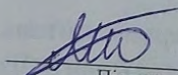
6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи		Підпис, дата	
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 10 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

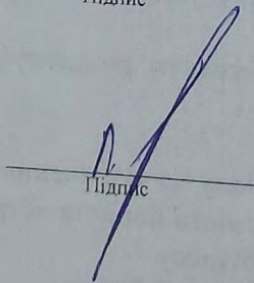
Назва розділів (етапів) кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 10.04.2025	Виконано
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 25.04.2025	Виконано
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2025	Виконано
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2025	Виконано
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	до 14.06.2025	Виконано
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 18.06.2025	Виконано

Студент

Підпис

Іван МІГАЛІ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Леся МАТВІЙЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Студент: Іван МІГАЛІ

Керівник: Леся МАТВІЙЧУК, к.е.н, доцент

Тема роботи: Страховий бізнес: сутність та особливості розвитку в умовах інноваційних трансформацій економіки за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

Ключові слова: страхування, бізнес, економіка, інновації, цифровізація, персоналізація.

Мета роботи: поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів до розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є страховий бізнес.

Предмет дослідження є теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки: проаналізовано погляди науковців на сутність поняття «страхове підприємництво», визначено особливості розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки, систематизовано інноваційні інструменти, що використовуються у страховому бізнесі.

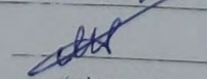
Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: розроблено напрями удосконалення страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 56 сторінок друкованого тексту. Робота містить 14 таблиць, 3 рисунки та 3 додатки. Список використаних джерел налічує 41 найменування.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 7.06.2025

Дата захисту кваліфікаційної роботи 18.06.2025

Студент Іван МІГАЛІ
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Зміст

Вступ	5
1 Теоретичні засади розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки	7
1.1 Економічна сутність, особливості та функції страхового бізнесу	7
1.2 Інноваційні технології у страховому бізнесі	15
2 Аналітико-практичні аспекти розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки	26
2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки	26
2.2 Шляхи вдосконалення та розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних змін економіки на прикладі ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»	38
Висновки	48
Список використаних джерел	51
Додатки	56

Вступ

Страховий бізнес є важливою складовою частиною національної економіки будь-якої держави, оскільки його функціонування зумовлене потребою суспільства в захисті від непередбачуваних ризиків і загроз. У сучасних умовах, коли кількість ризиків, що впливають на діяльність суб'єктів господарювання, не зменшується, а навпаки має тенденцію до зростання, виникає об'єктивна потреба у масштабнішому розвитку страхового сектору. Це передбачає активніше впровадження інноваційних підходів, покращення управління процесами страхування, підвищення ефективності роботи страхових компаній та зміцнення державного регулювання у цій сфері.

Проблематиці розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних соціально-економічних змін присвячені праці таких науковців як Н. Ткаченко, В. Базилевич, Н. Приказюк, О. Кнейслер, Н. Внукова, Л. Шірінян, Ю. Заволока, Т. Васильєва. Попри наявність значної кількості наукових досліджень із цієї тематики, багато теоретичних і практичних аспектів інноваційного розвитку страхових компаній в умовах трансформації національної економіки залишаються недостатньо вивченими та потребують подальшого опрацювання.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів до розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність, функції та особливості страхового бізнесу;
- систематизувати види інновацій, які застосовуються у страховому бізнесі;
- дослідити технології індивідуалізації страхових продуктів;
- визначити основні тенденції розвитку вітчизняного страхового ринку;
- визначити шляхи вдосконалення та розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних змін економіки.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є страховий бізнес.

Предмет дослідження є теоретико-методичні аспекти та практичні рекомендації щодо розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було застосовано комплекс загальнонаукових і спеціалізованих методів дослідження, зокрема: наукову абстракцію, аналіз, синтез, індукцію, дедукцію та узагальнення – для уточнення понятійно-категоріального апарату дослідження; діалектичний, групування – для дослідження видій інновацій, які використовуються у страховому бізнесу; порівняння, елімінування, балансового зв'язку – для оцінки фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» та визначення сучасних тенденцій розвитку вітчизняного страхового ринку; табличні та графічні методи для наочного відображення отриманих результатів дослідження.

Практична значущість одержаних результатів полягає у визначенні особливостей розвитку страхового бізнесу та напрямів його удосконалення в умовах інноваційних трансформацій економіки.

Інформаційну основу дослідження становлять: нормативно-правові акти; статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України; звіти Всесвітньої організації інтелектуальної власності; наукові публікації, монографії присвячені питанням інноваційного розвитку, страхування та цифрової трансформації; фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 56 сторінок друкованого тексту. Робота містить 14 таблиць, 3 рисунки та 3 додатки. Список використаних джерел налічує 41 найменування.

1 Теоретичні засади розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки

1.1 Економічна сутність, особливості та функції страхового бізнесу

У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації економіки страхова галузь набуває особливого значення, оскільки є ключовим елементом фінансової системи, що забезпечує стабільність і захист інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Страховий бізнес не лише виконує класичні функції перерозподілу ризиків і збереження капіталу, а й дедалі активніше інтегрується в інноваційні процеси, зокрема через цифровізацію, автоматизацію послуг, впровадження штучного інтелекту та аналізу великих даних. Інноваційні трансформації змінюють традиційні підходи до організації страхової діяльності, формують нові моделі взаємодії із клієнтами, потребують гнучкості, адаптивності та технологічної модернізації з боку страховиків. Водночас ці зміни супроводжуються викликами, пов'язаними з регуляторною політикою, кіберризиками, цифровою нерівністю та потребою у підвищенні фінансової грамотності населення. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження сутності страхового бізнесу та аналіз його розвитку в умовах інноваційних змін, які не лише відкривають нові можливості для зростання, але й вимагають стратегічного переосмислення ролі страхування в економічному середовищі.

У сучасній економічній науці поняття страхового підприємництва (страхового бізнесу) трактується по-різному, що зумовлено багатогранністю самої страхової діяльності, її роллю у фінансовій системі та специфікою функціонування в умовах ринкової економіки, однак загальновизнаного, уніфікованого підходу до його розуміння наразі не сформовано. Проаналізуємо погляди науковців на сутність поняття «страховий бізнес» (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Погляди науковців на сутність поняття «страхове підприємництво»

Автор	Визначення поняття «страхове підприємництво»
Г. Піратовський	«специфічний вид підприємницької діяльності, метою якого є: по-перше, захист майнових інтересів фізичних та юридичних осіб (страхувальників) за рахунок страхового фонду, сформованого учасниками страхових відносин (страховиком та страхувальниками); по-друге, реалізація економічних інтересів суб'єктів цієї діяльності (його засновників та акціонерів). На його думку суб'єктом страхового підприємництва є страхова компанія (страхова організація, страхове товариство, страховик) [29, с. 8]
Л. Білецька	«сукупність господарсько-правових відносин між страхувальником і страховиком на підставі договору або закону з приводу передачі страховикові за певну плату частини матеріальної відповідальності за наслідки ризику, зумовленого подіями, за яких страхувальник сплатою грошового внеску забезпечує собі чи третій особі в разі настання події, обумовленої договором або законом, суму виплати страховиком, який формує достатній спеціалізований страховий фонд, страхові резерви і несе певний обсяг майнової відповідальності і для її забезпечення організовує поповнення та ефективне розміщення резервів, здійснює превентивні заходи щодо зменшення ризику, а у разі доцільності перестраховує частину останнього» [4, с. 135].
О. Гладчук, С. Кучерівська	«урегульована нормами права господарська діяльність страхових компаній щодо надання страхових послуг своїм клієнтам за рахунок сформованих страхових фондів, яка здійснюється на основі отриманої ліцензії, як правило, задля одержання прибутку» [35, с.8].
Є. Забурмеха	«вид комерційно-господарської діяльності спрямованої на створення попиту та надання за плату страхових послуг із перерозподілу ризику, які надаються спеціалізованими компаніями, та отримання прибутку через максимальне задоволення споживачів» [13, с. 175].

Джерело: систематизовано автором на основі [4,13,29,35]

Деякі дослідники розглядають страхове підприємництво як різновид фінансового посередництва, інші – як самостійний вид економічної діяльності, спрямованої на надання послуг із захисту від ризиків шляхом перерозподілу грошових ресурсів через спеціальні страхові фонди. Існують також підходи, які акцентують увагу на соціальній функції страхування, або ж трактують його як форму комерційного ризик-менеджменту.

Таке різноманіття підходів пояснюється як складністю самої категорії, так і багатовекторністю її проявів у практиці – від класичного майнового страхування до сучасних інноваційних продуктів, пов'язаних із кіберризиками, медичними технологіями чи змінами клімату.

Страховання має низку специфічних ознак, які відрізняють його від інших економічних категорій, що робить страховий бізнес особливим видом діяльності (рисунок 1.1).

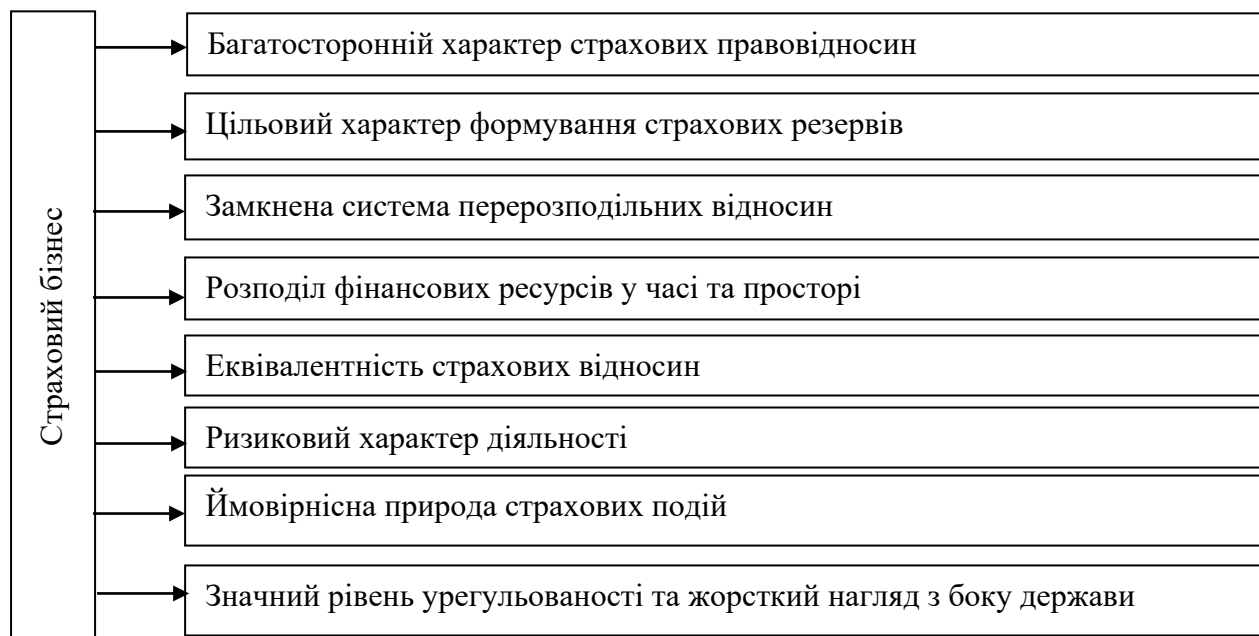

Рисунок 1.1 – Особливості страхового бізнесу

Джерело: систематизовано на основі [4,13,29,35]

Участь багатьох сторін у страхових відносинах є однією з ключових особливостей страхового бізнесу, що відрізняє його від інших видів фінансової діяльності. Страхові відносини передбачають взаємодію кількох учасників, кожен з яких виконує специфічну роль у межах укладеного страхового договору, а саме: страховика, страхувальника, застрахованої особи, вигодонабувача. У будь-яких страхових відносинах страховик (той, хто страхує) і страхувальник (той, хто купує страховку) є основними сторонами. Наявність інших учасників, таких як вигодонабувачі або застраховані особи, залежить від конкретного виду страховки. Багатосторонній характер страхових правовідносин забезпечує гнучкість страхових продуктів і дозволяє адаптувати страхові послуги до різних життєвих ситуацій. Взаємозв'язок між страховиком, страхувальником, застрахованою особою та вигодонабувачем створює комплексну систему взаємних прав та обов'язків, що регулюються законодавством і умовами страхового договору.

Страхові резерви формуються відповідно до чинного страхового законодавства з чітко визначеною метою, а саме: здійснення страхових відшкодувань, що виникають у результаті настання страхових випадків. «Від того, наскільки точно розраховані страхові резерви і як вони враховують всі зобов'язання (які вже виникли, так і потенційні), безпосередньо залежить: фінансова стійкість та платоспроможність страхової організації» [2, с. 20]. Страхові резерви є інвестиційним капіталом страхової компанії. Втім, під час здійснення інвестиційної діяльності, «пов'язаної з розміщенням коштів страхових резервів, страховики повинні керуватися вимогами чинного законодавства, дотримуючись установлених напрямів, нормативів і принципів інвестування (безпечності, прибутковості, ліквідності, диверсифікації), передбачених регуляторними актами. Також необхідно враховувати граничні обсяги розміщення страхових резервів залежно від спеціалізації страхової компанії» [10].

Цільове використання означає, що кошти, отримані у вигляді страхових премій, не можуть бути спрямовані на інші цілі, окрім як на виконання зобов'язань за договорами страхування. Такий підхід гарантує: надійність, оскільки страхувальники мають впевненість у тому, що при настанні страхового випадку отримають компенсацію; прозорість, адже встановлені правила витрачання фондів забезпечують відкритість та контрольованість діяльності страховика; справедливість, бо акумульовані внески великої кількості страхувальників слугують джерелом підтримки для тих, хто зазнав втрат через непередбачувані події.

Страхування є унікальною замкненою системою перерозподільчих відносин, яка функціонує виключно в межах кола своїх учасників. Це означає, що кошти, які акумулюються у страхових фондах, надходять від страхувальників (осіб або компаній, що купують страховку) і використовуються для виплат збитків іншим страхувальникам, що постраждали від заздалегідь обумовлених подій. Ця замкнена природа системи дозволяє страхуванню ефективно виконувати свою основну функцію – фінансовий

захист від непередбачених ризиків – мінімізуючи зовнішні впливи та максимізуючи внутрішню ефективність для блага всіх учасників.

Розподіл фінансових ресурсів страхових компаній у часі та просторі є однією з ключових особливостей страхового бізнесу, яка забезпечує його універсальність і ефективність. Такий механізм дозволяє забезпечити безперервність страхового захисту для усіх категорій страхувальників (фізичних та юридичних осіб), незалежно від географічного положення чи часових рамок. Крім того, часовий розподіл ресурсів (розірваність в часі надходження страхових премій і настання страхових випадків) дозволяє страховику ефективно планувати власні зобов'язання та керувати ризиками. Страхові премії, які сплачуються страхувальниками під час укладення договорів, є фінансовим базисом для покриття майбутніх страхових випадків, навіть якщо вони відбудуться через тривалий час після укладення договору. Завдяки такому просторово-часовому перерозподілу страхування виконує не лише функцію фінансового захисту, а й стабілізуючу роль в економіці.

Еквівалентність страхових відносин передбачає, що сплачені страхувальниками внески повертаються у вигляді страхових виплат у разі настання страхового випадку, тобто мають відшкодувальний характер у межах спільного фонду. «Це передбачає необхідність встановлення страхових тарифів на рівні, що відповідає імовірності настання страхового випадку, що, у свою чергу, гарантує повернення коштів зі страхового фонду протягом тарифного періоду тій сукупності страхувальників, на основі якої ці тарифи були розраховані» [22, с.15].

Ризиковий характер є невід'ємною сутністю страхової діяльності. Саме управління ризиками, які страхова компанія перебирає за відповідну плату на себе від страхувальників несе в собі значні ризики для самих страховиків. Щоб мінімізувати ці ризики, страховики використовують складні системи управління ризиками, актуарні розрахунки, диверсифікацію портфеля, перестраховання та співстраховання, а також суворий контроль з боку регуляторних органів.

«Державне регулювання страхової діяльності являє собою сукупність заходів, що здійснюються уповноваженими державними органами з метою створення сприятливих умов для функціонування страхових компаній, підтримання чесної конкуренції на ринку, захисту прав та інтересів споживачів страхових послуг, а також забезпечення стабільного та ефективного розвитку національного страхового ринку» [21].

Державне регулювання страхової діяльності здійснюється шляхом застосування комплексу методів, форм та інструментів, які у своїй сукупності утворюють механізм державного впливу на страхову сферу. Цей механізм покликаний забезпечити ефективне функціонування страхового ринку, фінансову стійкість страхових компаній, дотримання законодавчих норм, а також захист прав страхувальників і вигодонабувачів.

У структурі державного регулювання традиційно виділяють дві основні групи методів – прямі та непрямі, кожна з яких має свої специфічні інструменти та сфери застосування.

Прямі методи регулювання страхового ринку полягають у прямому впливі суб'єкта регулювання (до прикладу, Національного банку України) на об'єкт (до прикладу, страхові компанії) через використання конкретних важелів впливу. До цієї групи методів відносяться правові та адміністративні механізми регулювання.

«Непрямі методи регулювання – це способи впливу на страховий ринок опосередкованим шляхом, через регулювання інших секторів економіки. До таких методів належать заходи податкової, пільгової та валютної політики, а також створення сприятливого інвестиційного середовища. Основними інструментами непрямого економічного впливу виступають встановлення податків і зборів, надання субсидій, регулювання валютного курсу тощо» [38].

Ефективне державне регулювання є необхідною умовою для сталого розвитку страхового бізнесу, особливо в умовах постійних змін економічного середовища, зростання ролі інновацій та зростання соціальної значущості страхування.

Розвиток страхового бізнесу позитивно впливає на економіку країни, сприяючи розширенню інвестиційних можливостей, покращенню грошового обігу та зміцненню купівельної спроможності національної валюти.

Страховий бізнес є комплексною системою, яка виконує низку критично важливих функцій для суспільства та економіки. Ці функції взаємопов'язані та в сукупності забезпечують його життєздатність та соціальну цінність. Розглянемо функції, які виконує страховий бізнес, враховуючи основні функції страхування як економічної категорії (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Функції, які виконує страховий бізнес

Функція	Сутність
Ризикова (захисна) функція	Забезпечує фінансовий захист страхувальників у разі настання страхових випадків (страхова компанія бере на себе зобов'язання компенсувати втрати або збитки, понесені страхувальником). Ця функція реалізується через механізм перерозподілу ризиків.
Превентивна функція	Превентивна функція реалізується через фінансові та правові заходи. Суть фінансової превенції полягає в тому, що страховик може профінансувати заходи, спрямовані на запобігання виникненню страхових випадків. Правова превенція охоплює положення чинного законодавства або умови страхових договорів, які передбачають повне чи часткове позбавлення страхувальника права на страхове відшкодування у випадках вчинення ним протиправних дій чи бездіяльності щодо застрахованого майна або об'єктів.
Фінансова функція	Полягає в акумулюванні страхових внесків страхувальників та формуванні страхових резервів, які використовуються як для виплати страхових відшкодувань так і для здійснення інвестиційної діяльності.
Контрольна функція	Полягає у здійсненні контролю за дотриманням всіх умов договору страхування як з боку страхувальника, так і з боку страховика, ведення статистики страхових випадків (збір та систематизація даних про всі страхові випадки, їх причини, розміри збитків, частоту настання) та глибокий аналіз ризиків.
Інвестиційна функція	Полягає в ефективному використанні частини акумульованих страхових резервів та власного капіталу шляхом розміщення їх у дохідні фінансові інструменти. Це не лише дозволяє отримувати додатковий прибуток для забезпечення фінансової стійкості самих страхових компаній, а й стимулює економічне зростання держави. Інвестиційна діяльність страховиків сприяє мобілізації вільних фінансових ресурсів і їх перетворенню на довгострокові вкладення в економіку, створення робочих місць, розвиток інфраструктури та підтримку соціально значущих проєктів.

Джерело: систематизовано автором на основі [4,13,21,35,38]

Страховий бізнес виконує низку важливих функцій, що мають як економічне, так і соціальне значення. У комплексі ці функції забезпечують стабільність економіки, підвищують фінансову грамотність населення, зміцнюють соціальну безпеку та сприяють сталому розвитку суспільства.

В умовах зростаючої конкуренції на фінансовому ринку та постійного ускладнення зовнішнього та внутрішнього середовища перед фінансовими установами, зокрема страховими компаніями, постає завдання не лише збереження ринкових позицій, а й забезпечення платоспроможності, ліквідності та стійкого розвитку в поточному та майбутніх періодах. Однією з ключових відповідей на ці виклики стала стратегія активного впровадження інноваційних цифрових технологій.

Сьогодні цифрова трансформація розглядається не просто як додатковий інструмент, а як необхідна умова підвищення ефективності, оптимізації бізнес-процесів, зменшення витрат і покращення якості обслуговування клієнтів. Страхові компанії дедалі ширше використовують сучасні технологічні рішення, серед яких особливу роль відіграють штучний інтелект, хмарні обчислення, блокчейн, великі дані, аналітичні платформи та автоматизація процесів. Ці інструменти дозволяють оперативно аналізувати великі обсяги інформації, передбачати поведінку клієнтів, виявляти ризики, створювати персоналізовані продукти, що є особливо актуальним і затребуваним та оптимізувати внутрішні операційні процеси [26, с. 293].

У сфері страхування цифрові технології сприяють глибокій трансформації традиційних моделей ведення бізнесу. Вони дозволяють перейти до онлайн-форм обслуговування, впроваджувати електронні поліси, використовувати телематику для оцінки ризиків у страхуванні транспорту, а також розвивати мобільні додатки для взаємодії з клієнтами.

Таким чином, цифрові інструменти стають основою не лише для оперативного реагування на зміни ринку, а й для створення інноваційних, гнучких і клієнтоорієнтованих бізнес-моделей, які забезпечують страховикам конкурентоспроможність і сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

1.2 Інноваційні технології у страховому бізнесі

Посилення глобалізаційних процесів, стрімкий розвиток інформаційних технологій та розширення доступу до портативних цифрових пристроїв та платформ суттєво трансформують умови функціонування страхового бізнесу. У сучасному середовищі страхові компанії змушені швидко адаптуватися до нових реалій, що диктує необхідність активного впровадження інноваційних технологій у всі напрями діяльності.

Зарубіжний досвід демонструє, що впровадження інноваційних технологій у практичну діяльність страхових компаній безпосередньо впливає на рівень її конкурентоспроможності, зокрема на здатність швидко реагувати на зміну споживчих потреб та забезпечення високої якості обслуговування. Страхові компанії, що успішно впроваджують нові технології займають провідні позиції на ринку, мають значно більші прибутки та рівень фінансової стійкості. Інновації дозволяють не лише автоматизувати поточні бізнес-процеси, знизити операційні витрати та мінімізувати вплив людського фактор, а й підвищити точність оцінки ризиків, оптимальність страхових тарифів, прискорити процес прийняття рішень і здійснення виплат страхових відшкодувань. Також зростає роль цифрових каналів взаємодії з клієнтами – мобільних додатків, онлайн-платформ, чат-ботів, які забезпечують зручність, доступність та швидкість отримання страхових послуг.

Крім того, сучасні технології сприяють ефективнішій обробці, зберіганню та захисту великих обсягів даних, що є особливо актуальним з огляду на зростання вимог до конфіденційності й кібербезпеки. Страхові компанії, які впроваджують цифрові інструменти в сфері аналітики, можуть краще розуміти поведінку споживачів, прогнозувати ринкові тенденції та приймати стратегічно обґрунтовані рішення.

Таким чином, в умовах цифрової трансформації ринку, здатність страхових компаній до інновацій стає не просто конкурентною перевагою, а необхідною умовою виживання та успішного розвитку.

Проте сам факт створення нових ідей є недостатнім для ведення успішного страхового бізнесу. Ключовим моментом є систематизація цих інновацій, що дозволить вітчизняним страховикам ефективно їх впроваджувати та масштабувати, отримуючи реальні конкурентні переваги (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Систематизація інноваційних технологій у страховому бізнесі

Класифікаційна ознака	Види інновацій	Характеристика
За напрямом впровадження інновацій	Цифрові інновації	пов'язані з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в процесі організації та здійснення страхової діяльності
	Фінансові інновації	стосуються нових моделей фінансування, ціноутворення, інвестиційної діяльності страхової компанії
	Правові інновації	впровадження нових юридичних механізмів регулювання, смарт-контрактів, зміни в умовах страхових договорів, оформлення онлайн договорів
	Продуктові інновації	полягає у розробці нових страхових програм або удосконалення існуючих із використанням новітніх інструментів
	Матркетингові інновації	застосування нових інструментів для вивчення вподобань потенційних страхувальників та продажу страхових продуктів
За ступенем новизни	Радикальні (революційні)	кардинальні зміни, що створюють нові ринки або змінюють існуючі (наприклад, впровадження блокчейн для смарт-контрактів у страхуванні)
	Покращувальні (інкрементальні)	поступові вдосконалення існуючих продуктів або процесів (наприклад, модернізація CRM-системи, оновлення мобільного застосунку)
За джерелом виникнення	Власні	створені всередині страхової компанії силами її працівників, дослідницьких або ІТ-відділів
	Запозичені	отримані шляхом запозичення ззовні: придбання технологій, участь у стартапах або інтеграцію готових рішень (InsurTech).
За сферою впливу	Внутрішні	спрямовані на оптимізацію діяльності самого страховика (фінансові, кадрові інновації, управлінські системи)
	Зовнішні	орієнтовані на зовнішнє середовище: споживачів, партнерів, ринок загалом (нові канали продажу, платформи обслуговування клієнтів тощо)

Джерело: систематизовано автором на основі [26,29,32,39,41]

Систематизація інноваційних технологій у страховому бізнесі дозволяє чітко класифікувати інновації, зрозуміти їхню природу, сутність видову будову та особливості, а також розробити відповідні алгоритми впровадження. Це дає змогу уникнути плутанини, оптимізувати розподіл ресурсів і прискорити шлях від зародження ідеї до її реалізації. Також, систематизація інновацій дозволяє пріоритезувати інноваційні ініціативи, зосередитися на тих, що мають найбільший потенціал для зростання та прибутку та зміцнення ринкових позицій, і раціонально розподіляти наявні можливості, оскільки інновації потребують значних інвестицій і це стосується не лише фінансових ресурсів, а й затрат часу та навчання людських ресурсів. Досить часто застосування інноваційних технологій породжує необхідність зміни бізнес-моделі діяльності страхових компаній. Це відбувається тому, що технології не лише оптимізують окремі операції, а й змінюють фундаментальні принципи взаємодії зі клієнтами, управління ризиками та створення цінності.

Без систематизації видів інновації зростає ризик розпорошити ці ресурси на безліч непов'язаних проєктів, що не принесуть бажаного результату, а лише навпаки, зменшать обігові кошти страхової компанії, погіршать фінансово-господарські показники діяльності. Крім того, розуміння виду інновації та її форми передбачає не лише ідентифікацію нових ідей, але й їх оцінку, тестування, пілотні проєкти та подальший моніторинг. Це дозволяє виявляти потенційні проблеми на ранніх етапах і вчасно їх коригувати.

Систематизація видів інновацій дозволяє вітчизняним страховим компаніям швидше адаптуватися до цих змін, оперативно виводити на ринок актуальні продукти та послуги, підтримуючи свою конкурентоспроможність та створити середовище, де інновації стають не епізодичним явищем, а постійним процесом.

Інновації в страховій діяльності охоплюють широкий спектр змін – від нових продуктів до технологічних рішень і організаційних підходів, що включають у себе різноманітні компоненти та технології, які допомагають трансформувати страховий бізнес (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 – Компоненти інноваційних технології для трансформації страхового бізнесу

Напрями використання	Компоненти	Характеристика компонентів
Комунікація з страхувальниками	Мобільні технології	Забезпечують страховим компаніям інструменти для комунікації з клієнтами та розробки мобільних застосунків, які використовуються під час надання страхових послуг.
	Інтернет Програмне забезпечення Мережеві технології Цифрові платформи	Забезпечують страховим компаніям доступ до засобів для комунікації з клієнтами та дистанційного надання послуг. Активно розвиваються онлайн-платформи для оформлення страхових полісів і дистанційного обслуговування клієнтів.
Аналіз ризиків	Аналітичні платформи Збір, обробка та аналіз даних Хмарні обчислення Технології ідентифікації	Надають страховим компаніям можливість збирати ключову інформацію, обробляти та аналізувати великі обсяги даних для більш точної оцінки ризиків, прогнозування попиту на страхові послуги та вдосконалення механізмів управління ризиками.
Використання у процесі надання страхових послуг	Інтернет речей (IoT) Біометричні технології Безпілотні технології Робот-радники	Сучасні інноваційні технології дають змогу підключати різноманітні пристрої та об'єкти до Інтернету для збору, передачі й обміну даними. Технологія Інтернету речей (IoT) відкриває перед страховими компаніями можливості для вдосконалення існуючих або створення нових послуг, ґрунтуючись на даних про поведінку клієнтів, інформації про стан систем безпеки чи показниках фітнес-трекерів у сфері медичного страхування.
Штучний інтелект	Технічні засоби, які імітують дії людини та логічне і раціональне прийняття рішень	Штучний інтелект зменшує необхідність людського втручання та сприяє оперативному й точному прийняттю рішень завдяки автоматизації та оптимізації основних процесів. Це суттєво підвищує ефективність роботи страхових компаній і покращує якість обслуговування клієнтів.
Блокчейн	База даних у вигляді децентралізованого цифрового реєстру	У сфері страхування використання блокчейн-технологій відкриває низку переваг та нових можливостей для оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності та покращення клієнтського досвіду, а саме: підвищення прозорості та довіри, боротьба з шахрайством, автоматизація процесів за допомогою смарт-контрактів

Джерело: систематизовано автором на основі [1,6,26,29,32,39,41]

Цифрові технології відіграють ключову роль у трансформації страхового бізнесу, дозволяючи істотно спростити та автоматизувати основні бізнес-процеси страхових компаній. Вони охоплюють усі етапи надання страхових послуг – від моменту укладання договору, отримання страхових внесків, до поточного обслуговування клієнтів, моніторингу страхових ризиків і оперативного врегулювання страхових випадків. Завдяки використанню цифрових інструментів, таких як електронний документообіг, онлайн-платформи, мобільні додатки, системи штучного інтелекту та хмарні рішення, компанії можуть значно зменшити витрати часу, знизити адміністративні витрати й підвищити загальну ефективність роботи [26, с. 294].

Для клієнтів це означає можливість отримання страхових послуг у зручному онлайн-форматі, доступ до особистого кабінету, миттєву подачу заявки чи звернення у випадку страхового випадку, а також швидкий зворотний зв'язок. У свою чергу, для страховиків цифрові інструменти дають змогу краще аналізувати поведінку клієнтів, формувати персоналізовані пропозиції, швидше реагувати на запити та автоматизувати прийняття рішень, наприклад, у процесі андеррайтингу чи виплати відшкодувань.

Отже, в умовах цифровізації, за умови впровадження сучасного програмного забезпечення та цифрових платформ, взаємодія між клієнтами та страховими компаніями зазнає суттєвих змін. Вона стає більш гнучкою, прозорою, швидкою та орієнтованою на зручність користувача, що, в кінцевому результаті, сприяє підвищенню лояльності клієнтів і конкурентоспроможності страхових компаній на ринку.

«В сучасних умовах особливо актуальним напрямом удосконалення страхових послуг є персоналізація економічних відносин. Персоналізація на страховому ринку відображається у поступовому відході від масових стандартизованих страхових продуктів і переході до формування індивідуальних страхових пропозицій. Це охоплює адаптацію тарифів, переліку ризиків та інших умов договору з урахуванням специфіки кожного клієнта. Такий підхід стає можливим завдяки використанню великих обсягів даних, сучасних виробничих рішень і технологій бездротового зв'язку, які

забезпечують збір максимально детальної інформації про страхувальника (у тому числі потенційного) та об'єкт страхування» [11, с. 13].

Індивідуалізація страхової пропозиції означає, що страхова компанія оцінює ризик для кожного клієнта окремо. Це досягається завдяки збору більшої кількості інформації про самого страхувальника та об'єкт, який страхується. На основі цих даних розробляється персональна страхова пропозиція, яка відповідає конкретному запиту клієнта.

Технології індивідуалізації страхових пропозицій наведені у таблиці 1.5

Таблиця 1.5 – Технології індивідуалізації страхових пропозицій

Технологія індивідуалізації	Опис технології і її застосування
Big Data	Дає змогу аналізувати великі обсяги структурованої та неструктурованої інформації з різноманітних джерел (соціальні мережі, банківські транзакції, історія звернень, геолокаційні дані тощо). Використовується для точнішої оцінки ризиків, побудови профілю клієнта та формування персоналізованих тарифів.
Інтернет-пристрої	Збір розширеної інформації про підключені до інтернету пристрої, які розглядаються як потенційні об'єкти страхування, є необхідним для створення максимально безпечних умов життєдіяльності страхувальника.
Штучний інтелект	Алгоритми ШІ аналізують поведінкові моделі клієнтів і прогнозують їхні потреби, дозволяючи страховикам пропонувати продукти, які найбільше відповідають очікуванням. Сприяє автоматизації процесу андеррайтингу та прийняття рішень про укладення договорів на індивідуальних умовах.
Пристрої збору показників (телематика, дистанційний збір показників життя та здоров'я)	Телематичні пристрої в автомобілях, фітнес-браслети та ін., надають страховику інформацію в реальному часі про поведінку клієнта, стан здоров'я або технічний стан об'єкта страхування з метою максимального зниження ризику при страхуванні
Технології бездротового зв'язку	Щоб надавати найякісніші страхові послуги, компанії використовують системи онлайн-позиціонування для збору додаткових даних про страхувальника (або застраховану особу).
Збір інформації у віртуальній реальності	Забезпечують зберігання та обробку великих масивів клієнтських даних, доступ до яких можливий у режимі реального часу. Полегшують інтеграцію даних з різних джерел, що важливо для побудови індивідуального страхового профілю.

Джерело: систематизовано автором на основі [11,26,35]

Індивідуалізація страхових пропозицій на основі сучасних цифрових технологій відкриває нові можливості для трансформації страхового ринку. Завдяки використанню Big Data, штучного інтелекту, IoT, хмарних обчислень та аналітичних платформ страхові компанії здатні не лише глибше розуміти потреби кожного клієнта, а й формувати максимально релевантні, персоналізовані страхові продукти, що враховують унікальні характеристики, поведінкові звички та стиль життя страхувальників.

Цей підхід дозволяє значно підвищити ефективність оцінки ризиків, зменшити кількість страхових шахрайств і скоротити витрати на адміністрування. З боку клієнтів індивідуалізовані продукти сприяють зростанню довіри до страхових компаній, підвищенню рівня задоволеності та лояльності, оскільки споживач отримує саме той захист, який йому дійсно потрібен, без переплати за зайві послуги.

Крім того, інноваційні технології забезпечують прозору взаємодію між клієнтом і страховиком, створюючи комфортне середовище для надання послуг у зручному цифровому форматі. У перспективі індивідуалізація може стати основою для створення абсолютно нових бізнес-моделей у страхуванні, де головним пріоритетом буде не лише фінансовий захист, а й створення довгострокової цінності для клієнта через превентивні сервіси, підтримку здоров'я, безпеки, добробуту.

Отже, впровадження технологій індивідуалізації – це не просто тренд, а стратегічний вектор розвитку страхового бізнесу в умовах цифрової економіки, який дозволяє компаніям бути гнучкими, інноваційними та орієнтованими на клієнта.

«У світі з'явилася новітня фінансова технологія – RegTech, яка має потенціал значно оптимізувати всі бізнес-процеси. Вона спеціально призначена для ефективного управління ризиками та дотримання регуляторних вимог у страховій сфері. Завдяки використанню RegTech страхові компанії можуть автоматизувати процеси ідентифікації клієнтів, виявляти випадки шахрайства, спростити виконання процедур внутрішнього контролю, а також забезпечити швидке та точне формування звітності відповідно до норм законодавства» [31].

Основні особливості застосування RegTech у страховій галузі:

– автоматизація регуляторних процесів – технологія RegTech дозволяє автоматизувати ключові аспекти регуляторної діяльності страхового бізнесу, що включає моніторинг змін у законодавстві та формування звітів, обробки даних та перевірки дотримання вимог чинного законодавства конкретною страховою компанією, що значно скорочує витрати коштів та часу на перевірку відповідності, суттєво полегшує роботу комплаєнс-менеджера та дозволяє оптимізувати штат відділу комплаєнсу;

– ідентифікація клієнтів і боротьба з шахрайством – страхова компанія може миттєво та в електронному форматі ідентифікувати своїх клієнтів, дотримуючись при цьому міжнародних стандартів ідентифікації «Знай свого клієнта». Застосування таких технологій не лише спрощує процес верифікації, але й відіграє ключову роль у виявленні підозрілих транзакцій, несанкціонованих доступів, що відповідає суворим вимогам законодавства щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. Таке комплексне застосування технології дозволяє страховим компаніям значно мінімізувати ризики, пов'язані з шахрайством, які можуть призвести до значних фінансових втрат, порушення роботи страховика, а також запобігти репутаційним втратам, що є критично важливим для довіри клієнтів та стабільності бізнесу на висококонкурентному страховому ринку як в межах України так і за її межами;

– аналіз і моніторинг ризиків у режимі реального часу – RegTech-системи здатні відстежувати фінансові та операційні ризики в реальному часі, попереджати про відхилення від нормативних параметрів і автоматично вживати коригуючих заходів, тобто система дозволяє мінімізувати негативні прояви ризиків та запобігти фінансовим втратам страховиків;

– формування та подання звітності – RegTech технологія має блок, що дозволяє автоматично формувати регуляторну звітність, що дозволяє страховим компаніям точно і вчасно надавати дані у форматі, визначеному Національним банком України, що та мінімізує ризик штрафних санкцій за невиконання вимог чинного страхового законодавства;

– швидка адаптація до змін у законодавстві – RegTech забезпечує гнучке налаштування під нові норми та стандарти, що постійно змінюються. Системи RegTech безперервно відстежують зміни в законодавстві, нормативних актах та інструкціях, що видаються регулюючими органами. Вони можуть аналізувати величезні обсяги документів, ідентифікуючи ключові зміни та їхній потенційний вплив на діяльність страховика. Це дає змогу страховим компаніям оперативно реагувати на оновлення у сфері регулювання. Замість ручного, трудомісткого та схильного до помилок процесу відстеження та імплементації регуляторних оновлень, рішення RegTech автоматизують цей процес. Це дає змогу страховим компаніям оперативно реагувати на будь-які оновлення у сфері регулювання, не витрачаючи значних ресурсів і часу;

– підвищення прозорості та довіри – завдяки впровадженню RegTech технологій, страхові компанії можуть підвищити рівень прозорості у своїй діяльності, у всіх аспектах своєї діяльності, тобто від внутрішніх процедур до взаємодії з клієнтами та регуляторами. Крім того, страхові компанії, які використовують RegTech, можуть у реальному часі демонструвати відкритість і підзвітність перед клієнтами та партнерами: автоматизовані звіти, прозорі умови договорів, захищені цифрові канали комунікації та підтверджені дані щодо виконання зобов'язань. Для клієнтів, застосування сучасних інноваційних технологій означає більшу впевненість у надійності компанії, зменшення ризику шахрайства та швидкий доступ до точної інформації про власні поліси, виплати або взаєморозрахунки. Для партнерів RegTech є свідченням стабільності і надійності у ділових відносинах. Для держави застосування таких технологій є гарантія того, що страхові компанії дотримуються чинного законодавства, сплачують податки та діють у межах правового поля.

RegTech є сучасним, ефективним інструментом цифровізації страхового бізнесу, який дозволяє не лише дотримуватись законодавства, а й підвищити загальну операційну ефективність, мінімізувати ризики, покращити клієнтський досвід і забезпечити стійкість компанії в умовах зростаючих вимог до регуляторної відповідності. Таким чином, впровадження RegTech стає не просто питанням ефективності, а стратегічною необхідністю для страхових

компаній, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними та відповідати високим стандартам прозорості та регуляторної відповідності.

Отже, з урахуванням вищевикладеного, узагальнимо основні переваги цифровізації страхового бізнесу та проаналізуємо, як інноваційні трансформації економіки впливають на ефективність і результати страхового бізнесу (таблиця 1.6).

Таблиця 1.6 – Вплив інноваційних трансформацій на розвиток страхового бізнесу

Переваги впровадження інновацій у страхуванні		Результати впровадження інновацій для страхового бізнесу
1. Покращення взаємодії з страхувальниками	Цифрові технології дають змогу страховим компаніям забезпечити доступність і прозорість страхового процесу, а також підвищити якість обслуговування клієнтів завдяки вдосконаленню взаємодії та комунікації з ними	Підвищення рівня задоволеності клієнтів і їх інтересу до страхових продуктів. Посилення попиту на страхові послуги.
2. Розширення видів страхових продуктів	Інновації дозволяють вводити нові страхові продукти та роблять актуальнішими існуючі програми, зокрема: <ul style="list-style-type: none"> – страхування ризиків на нетривалі терміни; – мікро страхові програми; – страхування на базі технології Інтернету речей; – смарт страхування – інновації в укладанні страхових договорів та врегулюванні страхових випадків. 	Підвищення рівня задоволення індивідуальних запитів страхувальників і зростання їх зацікавленості у страхуванні. Розширення асортименту інноваційних страхових продуктів і послуг.
3. Зменшення витрат у процесі страхової діяльності	Застосування інноваційних рішень сприяє зменшенню витрат страхових компаній завдяки: <ul style="list-style-type: none"> – зменшенню управлінських витрат; – оптимізації процедур обслуговування клієнтів за рахунок скорочення часових та фінансових витрат; – швидкому доступі до інформації; – зниженню витрат часу і фінансових ресурсів на обробку документації. 	Скорочення витрат страхової компанії та підвищення ефективності її управлінських процесів.
4. Зниження рівня ризиків у процесі здійснення страхової діяльності.	Застосування інноваційних технологій дозволяє страховим компаніям здійснювати більш ефективно проводити оцінку ризиків і не допускати прояви шахрайства, а також використовувати великі масиви даних для глибшого аналізу та розуміння ризиків.	Вдосконалення системи управління ризиків

Джерело: систематизовано автором на основі [26,29,41]

У сучасних умовах жорсткої конкуренції та стрімкої еволюції споживчих очікувань інновації відіграють ключову роль у трансформації страхового бізнесу. Для збереження конкурентоспроможності страховим компаніям необхідно не лише адаптуватися до змін, а й виступати рушійною силою технологічних перетворень. Це вимагає активного впровадження цифрових рішень, таких як штучний інтелект, блокчейн, аналітика великих даних, технології IoT та RegTech, що забезпечують автоматизацію процесів, покращення взаємодії з клієнтами, ефективне управління ризиками та підвищення рівня прозорості.

Інновації дозволяють створювати нові бізнес-моделі, пропонувати персоналізовані страхові продукти, оптимізувати витрати та пришвидшувати ухвалення рішень. Водночас страховики повинні постійно здійснювати моніторинг конкурентного середовища, аналізувати технологічні прориви та глобальні тенденції у сфері фінансів і страхування, що стає запорукою довгострокового розвитку.

2 Аналітико-практичні аспекти розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних трансформацій економіки

2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022-2024 роки

У сучасних умовах глобалізації та технологічного прогресу інноваційний розвиток є ключовим чинником забезпечення економічної стабільності, конкурентоспроможності та сталого зростання будь-якої країни. Для України, яка перебуває в процесі глибоких соціально-економічних трансформацій, інновації мають стати основою модернізації національної економіки, підвищення її ефективності та переходу до нової моделі економіки. Однак на шляху до інноваційного прориву українська економіка зіштовхнулася з низкою викликів – недостатнім фінансуванням наукових досліджень, слабким зв'язком між наукою та бізнесом, низьким рівнем комерціалізації розробок, недосконалістю інноваційної інфраструктури. Водночас Україна володіє потужним людським капіталом, активною ІТ-галуззю та високим потенціалом для впровадження сучасних технологій у різні сектори економіки.

«Щорічно Всесвітня організація інтелектуальної власності розраховує Глобальний інноваційний індекс, що оцінює інноваційний потенціал та результати економік різних країн. Це щорічне дослідження охоплює понад 130 держав і базується на аналізі приблизно 80 показників, які відображають рівень розвитку інноваційної діяльності» [25].

У 2022 році Україна посідала 57 позицію в рейтингу Глобального Інноваційного Індексу. У 2023 році нашій країні вдалося покращити свій рейтинг на 2 позиції та посісти 55 місце. Крім того у 2023 році Україна зайняла 34 місце серед 39 економік Європи.

У 2024 році Україна не змогла втримати власні позиції у рейтингу, країна втратила 5 позицій та опустилася на 60 місце (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Місце України за основними складовими рейтингу Глобального інноваційного індексу у 2022-2024 роки

Показники	Рік			Абсолютне відхилення (+,-)	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Регуляторне середовище	75	75	106	0	-31
Бізнес середовище	99	99	84	0	+15
Людський капітал та дослідження	49	47	54	+2	-7
Освіта	26	31	43	-5	-12
Науково-дослідна та дослідно-конструкторська діяльність	59	68	69	-9	-1
Інформаційно-комунікаційні технології	63	59	56	+4	+3
Знання та результати наукових досліджень	42	45	34	-3	+11

Джерело: складено автором на основі [7,8,25]

На основі аналізу окремих складових рейтингу Глобального інноваційного індексу у 2022-2024 роки відзначимо, що у 2022 та 2023 році за показником регуляторне середовище Україна посідала 75 місце. У 2024 році Україна опустилася у рейтингу за даним показником на 31 позицію та посіла лише 106 місце.

За показником бізнес середовище Україна два роки поспіль, а саме 2022 рік та 2023 рік посідала 99 позицію. Втім, у 2024 році, у порівнянні з 2023 роком, їй вдалося покращити місце у рейтингу, піднявшись на 15 позицій та зайнявши 84 місце.

За показником людський капітал та дослідження у 2022 році Україна посідала 49 місце, у 2023 році їй вдалося піднятися на 2 позиції в рейтингу і зайняти 47 місце. У 2024 році, у порівнянні з 2023 роком Україна опустилася на 7 позицій та зайняла 54 сходинку рейтингу.

За показником «Освіта» протягом аналізованого періоду Україна втрачала місця у рейтингу. У 2023 році, у порівнянні з 2022 роком, вона опустилася на 5

позицій і посіла 31 місце. У 2024 році, у порівнянні із 2023 роком Україна опустилася ще на 12 щаблів і посіла 43 місце у рейтингу.

За показником «Науково-дослідна та дослідно-конструкторська діяльність» у 2022 році Україна посіла 59 позицію у рейтингу, у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком, вона втратила 9 позицій і посіла 68 сходинку. У 2024 році Україна за даним показником зупинилася на 69 щаблі рейтингу та у порівнянні з 2023 роком втратила ще одне місце.

За показником «Інформаційно-комунікаційні технології» Україна мала позитивні результати протягом аналізованого періоду, що дозволило їй у 2023 році посісти 59 сходинку (+ 4 позиції, у порівнянні з 2022 роком) та 56 сходинку у 2024 році (+3 позиції, у порівнянні з 2023 роком).

За показником «Знання та результати наукових досліджень» у 2023 році посіла 45 позиції, що на 3 місця менше, ніж у 2022 році. У 2024 році Україна посіла високе 34 місце, що на 11 позицій вище, ніж у 2023 році.

«У 2024 році Україна посідає 4-те місце серед країн з рівнем доходу нижче середнього, згідно з останнім Глобальним інноваційним індексом. При цьому країна демонструє вищий рівень створення інноваційної продукції, ніж це відповідає обсягу інвестицій в інноваційну сферу відносно ВВП. Традиційно Україна показує кращі результати за індикаторами інноваційного виходу, ніж за показниками інноваційного внеску. Аналітики індексу оцінюють інноваційні досягнення країн з урахуванням їх економічного рівня, який визначається ВВП на душу населення. У рейтингу 2024 року Україна посіла почесне 6-те місце серед країн, що досягають інноваційних результатів, які перевищують очікувані рівні відповідно до їх економічного розвитку. Протягом останнього десятиліття, а саме з 2014 по 2024 рік, Україна стабільно входить до числа держав, де інноваційний розвиток випереджає темпи загального економічного зростання» [25].

Страховий ринок України є драйвером інноваційного розвитку, оскільки він активно впроваджує нові технології, фінансові інструменти та бізнес-моделі, що сприяють модернізації економіки загалом.

Проаналізуємо основні показники розвитку вітчизняного страхового ринку у 2022-2024 роках (таблиця 2.2)

Таблиця 2.2 – Основні показники розвитку вітчизняного страхового ринку у 2022-2024 роках

Показники	Рік			Абсолютне відхилення (+,-), млн. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023	2023/2022	2024/2023
Кількість зареєстрованих страхових компаній, на кінець року, од., із них:	128	101	65	-27	-36	-21,09	-35,64
страхові компанії, що здійснюють страхування життя, од.	12	12	10	0	-2	0	-16,67
страхові компанії, які здійснюють інші види страхування, ніж страхування життя, од.	116	97	55	-19	-42	-16,38	-43,30
Кількість укладених договорів страхування, за період, тис. одиниць	88003,0	94821,5	89962,1	6818,5	-4859,4	7,75	-5,12
Активи за балансом	70298,3	74412,2	72818,8	4113,9	-1593,4	5,85	-2,14
Обсяг сплачених статутних капіталів	6716,8	5955,6	5550,6	-761,2	-405	-11,33	-6,80
Сформовані страхові резерви	41000,6	46781,2	36653,6	5780,6	-10127,6	14,1	-21,65
Валові страхові премії, з них:	39661,8	47014,7	53078,9	7352,9	6064,2	18,54	12,90
від страхувальників – фізичних осіб	24551,6	28755,0	32965,7	4203,4	4210,7	17,12	14,64
від перестраховальників	1131,6	1057,1	302,1	-74,5	-755	-6,58	-71,42
Валові страхові виплати, з них:	13001,4	16867,3	20861,4	3865,9	3994,1	29,73	23,68
страхувальникам – фізичним особам	7028,5	9150,7	13712,0	2122,2	4561,3	30,19	49,85
перестраховальникам	176,8	133,6	104,4	-43,2	-29,2	-24,43	-21,86
Чисті страхові премії	38515,0	46011,0	48560,3	7496	2549,3	19,46	5,54
Чисті страхові виплати	12810,9	16736,1	18935,8	3925,2	2199,7	30,64	13,14
Обсяг страхових платежів, належних перестраховикам, із них:	4250,7	4650,3	4518,6	399,6	-131,7	9,4	-2,83
перестраховикам-нерезидентам	3103,9	3646,6	3983,7	542,7	337,1	17,48	9,24

Джерело: побудовано автором на основі [23]

Упродовж 2022–2024 років український страховий ринок демонструє значні зміни у фінансових показниках, що зумовлено впливом воєнного стану,

економічної нестабільності та структурних трансформацій. Цей період характеризується як суттєвим зменшенням кількості учасників ринку, так і зростанням обсягів страхових операцій.

Перш за все, спостерігається різке скорочення кількості страхових компаній: з 128 у 2022 році до 101 у 2023 році (зниження на 21,09 %), і до 65 у 2024 році (ще на 35,64 %). Основними причинами такого падіння є посилення регуляторного контролю, економічна нестабільність, вихід з ринку компаній із низьким рівнем капіталізації, а також вплив війни, що спричинив втрату платоспроможності для частини учасників.

У той же час кількість укладених договорів страхування зросла у 2023 році на 7,75 % (до 94,8 млн), але в 2024 році знизилась на 5,12 % (до 89,9 млн). Зростання у 2023 році пояснюється активізацією попиту на страхування майна, життя та авто, зокрема в регіонах з підвищеним ризиком. Зменшення в 2024 році пов'язане з економічною невизначеністю та зниженням споживчої активності.

Активи страхових компаній за цей період зазнали коливань: у 2023 році зросли на 5,85 %, а у 2024 році знизилися на 2,14 %. Таке зростання було зумовлене переоцінкою активів та інфляційними чинниками, тоді як подальше зниження вказує на вилучення активів для покриття зобов'язань та зменшення інвестиційної активності.

Водночас спостерігається зменшення обсягу сплаченого статутного капіталу: у 2023 році – на 11,33 %, у 2024 – ще на 6,80 %. Це може свідчити про обмеження рекапіталізації та небажання інвесторів вкладати кошти в умовах високих ризиків.

Сформовані страхові резерви у 2023 році зросли на 14,1 %, однак у 2024 році зменшилися на 21,65 %. Це відображає початкову реакцію ринку на зростання виплат і потребу в забезпеченні зобов'язань, а згодом – корекцію у зв'язку зі скороченням нових премій та зниженням ліквідності.

Особливої уваги заслуговує позитивна динаміка валових страхових премій: у 2023 році їх обсяг зріс на 18,54 %, а в 2024 – ще на 12,9 %. Зростання було забезпечене активізацією попиту з боку фізичних осіб, а також зростанням

довіри до страхових продуктів. При цьому страхові премії від перестраховальників різко знизилися у 2024 році на 71,42 %, що свідчить про зменшення участі зовнішніх партнерів у внутрішніх ризиках.

Валові страхові виплати демонструють значне зростання: на 29,73 % у 2023 році і ще на 23,68 % у 2024 році. Така динаміка зумовлена збільшенням кількості страхових випадків, насамперед пов'язаних із пошкодженням майна, авто, здоров'ям громадян унаслідок воєнних дій. Найбільше зросли виплати фізичним особам – майже на 50 % у 2024 році.

Щодо чистих страхових премій, то у 2023 році зростання становило 19,46 %, а у 2024 – 5,54 %. Це свідчить про загальне зростання страхового портфеля, але також про насичення ринку. Аналогічно, чисті страхові виплати зросли відповідно на 30,64 % і 13,14 %, що свідчить про посилення відповідальності страховиків перед клієнтами.

Обсяг страхових платежів, переданих перестраховикам, у 2023 році зріс на 9,4 %, а у 2024 році зменшився на 2,83 %. Це пояснюється тим, що у 2023 році компанії прагнули зменшити власні ризики через перестраховування, однак у 2024 році змінили стратегії управління ризиками або ж зіткнулися з обмеженням доступу до іноземного перестраховування.

У цілому, аналіз свідчить про складну, але адаптивну динаміку українського страхового ринку. Ринок проходить етап очищення, консолідації та поступового зростання. Надалі успішний розвиток буде залежати від макроекономічної стабільності, підтримки з боку держави та міжнародних партнерів, а також здатності компаній впроваджувати інноваційні продукти і підвищувати довіру клієнтів.

Після аналізу фінансових результатів функціонування вітчизняного страхового ринку, розглянемо фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за період 2022–2024 років.

Свій шлях в Україні компанія розпочала у 2007 році під брендом «АХА Страхування», що утворився в результаті придбання двох українських страховиків, а саме: СК «ВЕСКО» та СК «Український Страховий Альянс». На той час вона входила до складу міжнародної страхової групи АХА. У 2018 році

активи страхової компанії були придбані Fairfax Financial Holding і починаючи з 2019 роком страхова компанія продовжила функціонувати на страховому ринку України під назвою ПрАТ «Страхова компанія «АРКС».

Проаналізуємо обсяг та динаміку активи ПрАТ «СК «АРКС» у 2022-2024 роках (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка активів ПрАТ «СК «АРКС» у 2022-2024 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023
Необоротні активи							
Нематеріальні активи	114585	149822	222909	35237	73087	30,75	48,78
Основні засоби	64595	82522	79035	17927	-3487	27,75	-4,23
Інші фінансові інвестиції	360325	1214305	1005687	853980	-208618	237	-17,18
Довгострокова дебіторська заборгованість	2220	1939	1954	-281	15	-12,66	0,77
Відстрочені податкові активи	49893	9976	11738	-39917	1762	-80,01	17,66
Відстрочені аквізиційні витрати	399440	0	0	-399440	0	-100	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	131033	226080	297296	95047	71216	72,54	31,50
Усього необоротних активів	1122091	1684644	1618619	562553	-66025	50,13	-3,92
Оборотні активи					0		
Запаси	750	908	799	158	-109	21,07	-12,00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	512311	0	0	-512311	0	-100	0
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	17226	8817	2526	-8409	-6291	-48,82	-71,35
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2294	2409	2436	115	27	5,01	1,12
Дебіторська заборгованість з нарахованих доходів	5341	5784	7162	443	1378	8,29	23,82
Інша поточна дебіторська заборгованість	151823	104156	161303	-47667	57147	-31,4	54,87
Поточні фінансові інвестиції	1381557	1745446	1916003	363889	170557	26,34	9,77
Гроші та їх еквіваленти:	908742	196329	817524	-712413	621195	-78,4	316,41
Готівка	10	6	1	-4	-5	-40	-83,33
Рахунки в банках	908732	196323	817523	-712409	621200	-78,4	316,42
Частка перестраховика у страхових резервах	716498	686739	693751	-29759	7012	-4,15	1,02
Усього оборотні активи	3696542	2750588	3601504	-945954	850916	-25,59	30,94
Усього активи	4818633	4435232	5220123	-383401	784891	-7,96	17,70

Джерело : побудовано за даними фінансової звітності страхової компанії

На основі даних фінансової звітності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2022–2024 роки проаналізуємо динаміку активів страхової компанії, визначимо абсолютні та відносні відхилення.

Нематеріальні активи ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2023 році зросли, у порівнянні з 2022 роком на 30,7 5% і склали 149822 тис. грн. У 2024 їх обсяг, у порівнянні з 2023 роком зріс ще на 48,78 % і склав 222909 тис. грн, що свідчить про значне інвестування коштів у цифрові рішення, програмне забезпечення тощо.

Основні засоби у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком зросли на 27,75 % і склали 82522 тис. грн, що свідчить про часткове оновлення активів страховика. У 2024 році обсяг основних засобів, у порівнянні з 2023 роком, зменшився на 4,23 % і склав 79035 тис. грн, що свідчить про списання активів.

Інші фінансові інвестиції у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком, зросли на 237 % і склали 1214305 тис. грн. У 2024 році, їх обсяг у порівнянні з 2023 роком, зменшився на 17,18 % і склав 1005687 тис. грн. Така динаміка вказує на високу волатильність або зміну стратегії щодо інших фінансових інвестицій у досліджуваний період.

У 2023 році відстрочені податкові активи продемонстрували значне скорочення на 80,01% порівняно з 2022 роком, досягнувши показника у 9976 тис. грн. Проте, у 2024 році спостерігалася зворотна тенденція: їхній обсяг зріс на 17,66%, склавши 11738 тис. грн у порівнянні з попереднім, 2023 роком. Така динаміка вказує на суттєві зміни у фінансовому становищі або обліковій політиці компанії, що впливають на формування та відображення відстрочених податкових активів.

Відстрочені аквізиційні витрати повністю припинилися у 2023 році, зменшившись на 100 %, що могло бути результатом зміни облікової політики або перегляду довгострокових витрат.

У 2023 році порівняно з 2022 роком загальна сума необоротних активів зросла на 562553 тис. грн або на 50,13 % і склала 1684644 тис. грн. Основною причиною зростання в 2023 році стало суттєве збільшення інших фінансових інвестицій на 853980 тис. грн (237 %). У 2024 році, у порівнянні з 2023 роком,

відбулося незначне зниження сума необоротних активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» на 66025 тис. грн або на 3,92 %.

Запаси страхової компанії, у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком зросли на 21,07 % і склали 908 тис. грн. У 2024 році, їх обсяг, у порівнянні з 2022 роком зменшився на 12 % і склав 799 тис. грн.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком зменшилася на 48,82 % і склала 8817 тис. грн. У 2024 році, її обсяг, у порівнянні з 2022 роком зменшився на 71,35 % і склав 2526 тис. грн.

Гроші та їх еквіваленти у 2023 році вони зменшились на 712413 тис. грн або на 78,4 % у порівнянні з 2022 роком, а у 2024 їх обсяг, у порівнянні з 2023 роком зріс на 621195 тис. грн або на 316,41 %, що вказує на суттєві коливання у грошових потоках, що пов'язано з операційною та інвестиційною діяльністю страхової компанії (рисунок 2.1).

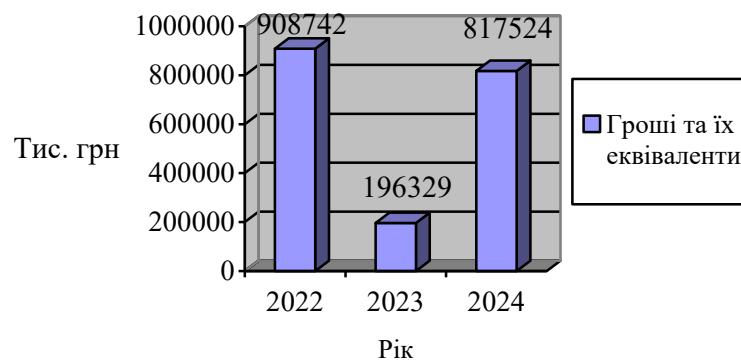

Рисунок 2.1 – Динаміка грошових коштів та їх еквівалентів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Джерело: побудовано на основі таблиці 2.3

Поточні фінансові інвестиції зростали поступово — на 26,34% у 2023 році та 9,77% у 2024, що говорить про стабільне розміщення вільних коштів у короткострокові інструменти.

Варто також зазначити повне зникнення дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги у 2023 році, що може свідчити про зміну підходу до обліку або закриття відповідних зобов'язань.

Аналіз показує, що у 2023 році частка перестраховика у страхових резервах скоротилася на 4,15 %, опустившись до 686 39 тис. грн порівняно з 2022 роком. Проте у 2024 році відбулося незначне відновлення: обсяг цієї частки зріс на 1,02 %, досягнувши 693751 тис. грн у порівнянні з попереднім роком. Така динаміка свідчить про короткострокове зменшення, а потім незначне збільшення ризиків, переданих у перестраховання, або про зміни в стратегії управління перестрахованням компанії.

Протягом 2023-2024 років спостерігалися значні коливання в обсязі оборотних активів. У 2023 році відбулося суттєве зменшення на 945954 тис. грн (-25,59 %), що свідчить про зниження ліквідності на той момент. Однак, вже у 2024 році ситуація кардинально змінилася: оборотні активи зросли на 850916 тис. грн (30,94 %), що вказує на відновлення та навіть покращення рівня ліквідності компанії. Така динаміка підкреслює мінливість ліквідності та ефективність управління нею протягом зазначеного періоду.

Загальний обсяг активів компанії у 2023 році зменшився на 7,96 %, що бути наслідком скорочення грошових коштів і деяких видів дебіторської заборгованості. Проте у 2024 році спостерігається значне зростання – на 784891 тис. грн (17,7 %), що свідчить про відновлення фінансової стабільності та збільшення інвестиційної активності.

ПрАТ «СК «АРКС» продемонструвала активну динаміку змін у структурі активів протягом 2022–2024 років. Основними тенденціями стали: суттєве зростання нематеріальних активів і фінансових інвестицій, коливання грошових потоків, що впливали на загальний рівень ліквідності, оптимізація частини активів (ліквідація деяких форм заборгованості, відстрочених витрат). Це свідчить про прагнення компанії до гнучкого управління ресурсами та пристосування до змін ринкового середовища. Загалом, за аналізований період страхова компанія зберігає стабільні позиції, активно впроваджує інвестиційні стратегії й адаптується до сучасних фінансових викликів.

Проаналізуємо зміни, які відбулися капіталі ПрАТ «СК «АРКС» протягом 2022-2024 років (таблиця 2.4)

Таблиця 2.4 – Динаміка капіталу балансу ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023
Статутний капітал	261975	261975	261975	0	0	0	0
Резервний капітал	118000	118000	118000	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	1290268	1800525	2253360	510257	452835	39,55	25,15
Усього власний капітал	1692149	2180500	2633335	488351	452835	28,86	20,77
Інші довгострокові зобов'язання	20554	29366	98590	8812	69224	42,87	235,73
Довгострокові забезпечення	15749	41128	83863	25379	42735	161,15	103,91
Страхові резерви	2443238	1956623	2161575	-486615	204952	-19,92	10,47
Усього довгострокових зобов'язань і забезпечень	2479541	2027117		-452424	-2027117	-18,25	-100
Поточна кредиторська заборгованість:					0		
за товари, роботи, послуги	59076	26807	55594	-32269	28787	-54,62	107,39
з бюджетом	27518	15020	14811	-12498	-209	-45,42	-1,39
зі страхування	168	0	0	-168	0	-100	0
з оплати праці	107	38	70	-69	32	-64,49	84,21
за страховою діяльністю	203145	38091	1125	-165054	-36966	-81,25	-97,05
Поточні забезпечення	356105	147521	171160	-208584	23639	-58,57	16,02
Інші поточні зобов'язання	824	138	121	-686	-17	-83,25	-12,32
Усього поточних зобов'язань	646943	227615		-419328	-227615	-64,82	-100,00

Джерело : побудовано та пороховано за даними [34,35,36]

У період 2022–2024 років ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» демонструє позитивну динаміку змін у структурі капіталу балансу, що свідчить про стабільну фінансово-господарську діяльність та здатність ефективно адаптуватися до змін ринкового середовища.

Статутний та резервний капітали компанії протягом трьох років залишалися незмінними – відповідно 261975 тис. грн і 118000 тис. грн. Це свідчить про відсутність потреби в додатковому залученні власного капіталу та стабільність капітальної структури підприємства.

Нерозподілений прибуток демонструє стале зростання: у 2023 році його обсяг збільшився на 510257 тис. грн (39,55 %) порівняно з 2022 роком, а у 2024 році – ще на 452835 тис. грн (25,15 %). Такі результати свідчать про ефективну операційну діяльність компанії, зростання обсягів реалізації страхових послуг або скорочення витрат, що, у свою чергу, призвело до приросту власного капіталу. Загалом, за аналізований період власний капітал зріс на 488351 тис. грн у 2023 році (28,86 %) та на 452835 тис. грн у 2024 році (20,77 %).

Інші довгострокові зобов'язання зросли з 20554 тис. грн у 2022 році до 98590 тис. грн у 2024 році, що в абсолютному вимірі становить приріст на 69224 тис. грн (235,73 %) лише за останній рік. Це свідчить про розширення фінансування на тривалий період або перегляд умов взаємодії з контрагентами.

Аналогічну тенденцію демонструють і довгострокові забезпечення, які зросли з 15749 тис. грн у 2022 році до 83863 тис. грн у 2024 році, що свідчить про зростання резервів під зобов'язання, можливі ризики або майбутні витрати (наприклад, пенсійні, компенсаційні чи судові).

Страхові резерви зменшились у 2023 році на 486615 тис. грн (–19,92 %) порівняно з 2022 роком, що пов'язано з великими страховими виплатами чи переглядом обсягу зобов'язань. Проте у 2024 році вони зросли на 204952 тис. грн (10,47 %), що свідчить про відновлення обсягу страхового портфеля страхової компанії.

Поточна кредиторська заборгованість зменшилась на 419328 тис. грн у 2023 році (–64,82%), що вказує на погашення заборгованості перед постачальниками, бюджетом та іншими кредиторами. Зокрема, заборгованість за страховою діяльністю скоротилась на 97,05 % у 2024 році, а за страхуванням – була повністю ліквідована ще у 2023 році. Це свідчить про поліпшення фінансової дисципліни, ефективне управління поточними зобов'язаннями та відсутність прострочених боргів.

Загалом, за період 2022–2024 років ПрАТ «СК «АРКС» демонструє стійке зростання фінансових показників, що супроводжується нарощуванням власного капіталу, збільшенням прибутку та стабілізацією боргового навантаження. Компанія не лише ефективно виконує свої зобов'язання, але й формує резерви на майбутнє, що свідчить про її стратегічну орієнтацію на довгострокову стабільність та розвиток.

2.2 Шляхи вдосконалення та розвитку страхового бізнесу в умовах інноваційних змін економіки на прикладі ПрАТ «Страхова компанія «АРКС»

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» послідовно втілює стратегію постійного вдосконалення якості обслуговування страхувальників, приділяючи особливу увагу зручності та комфорту оформленню страхових полісів та швидкості виплати страхових відшкодувань. Турбота про клієнтів для АРХ полягає не лише в якості страхових продуктів, а й у використанні інноваційних підходів до взаємодії з контрагентами, доступності та простоті користування послугами страхової компанії.

Цифрова трансформація та впровадження інноваційних технологій відіграють вирішальну роль у досягненні успіху та зростанні фінансово-економічних показників діяльності страхової компанії. ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» протягом останніх років активно впроваджує передові технології та інноваційні рішення з метою оптимізації внутрішніх процесів, підвищення ефективності операційної діяльності та покращення взаємодії з клієнтами. Так, страхова компанія першою на страховому ринку України запровадила ідентифікацію та верифікацію страхувальників за допомогою порталу ДІА, що дало змогу надавати страхувальникам якісні страхові послуги за допомогою сучасних цифрових інструментів безпосередньо зі використанням смартфона у будь-який зручний час для клієнта.

Страхова компанія розпочала оновлення власної ІТ-системи медичного страхування, шляхом переходячи на сучасну мікросервісну платформу, що дозволяє значно підвищити надійність і якість клієнтського обслуговування, а також створює міцну основу для подальшого розвитку, розширення функціоналу та збільшення продуктивності систем. Крім того, ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» впровадила сервіс електронного цифрового підпису для укладання страхових договорів, що дозволяє підняти рівень безпеки та довіри до компанії. Цей крок зробив процес оформлення договорів більш зручним, швидким і юридично захищеним для клієнтів.

«ARX підтверджує свою стратегію постійного підвищення якості сервісу і піклування про зручність клієнтів. Одним із важливих кроків у цьому напрямі стало приведення внутрішніх ІТ-систем і операційних процесів у відповідність до оновленої редакції Закону України «Про електронну комерцію». Завдяки цьому компанія не тільки забезпечила юридичну прозорість та відповідність вимогам законодавства, а й створила надійне цифрове середовище для надання послуг у зручному онлайн-форматі. Актуалізація технологічної бази дозволила автоматизувати низку процесів, спростити документообіг, зменшити час на обробку запитів клієнтів та зробити укладання договорів максимально швидким і безпечним» [24]. Крім підвищення продуктивності й оптимізації витрат, ці зміни відкривають нові можливості для масштабування бізнесу, впровадження інноваційних страхових продуктів та розширення клієнтської бази. У динамічному середовищі страхового ринку, що швидко змінюється під впливом цифровізації та зростання споживчих очікувань, гнучкість та технологічна готовність ARX стають стратегічною перевагою.

Таким чином, оновлення відповідно до норм електронної комерції стало не просто елементом відповідності закону, а важливим кроком у цифровій трансформації компанії, що підтримує її конкурентоспроможність та забезпечує готовність до викликів майбутнього.

Страхова компанія організувала розвинену систему зворотного зв'язку, яка є важливою складовою підвищення якості страхових послуг і вдосконалення страхових продуктів (Transparent Customer Feedback або TCF).

Компанія враховує думки та побажання страхувальників з метою покращення обслуговування. Для зручності страхувальникам надано доступ до різних каналів комунікації (електронна пошта, гаряча лінія, офіційний вебсайт). Кожен бажаючий має змогу залишити свої відгуки, пропозиції або скарги. Уся отримана інформація систематизується, аналізується відповідними підрозділами, здійснюється оперативне реагування на побажання клієнтів. Завдяки такому підходу компанія вчасно виявляє проблемні моменти, швидко вносить корективи та адаптує власні бізнес-процеси з метою покращення сервісу. Реагування на відгуки дозволяє ARX не лише підтримувати високий рівень обслуговування, а й системно удосконалювати страхові продукти, орієнтуючись на реальні очікування та інтереси клієнтів.

«Страхова компанія «АРКС» інтегрувала принципи екосоціальної відповідальності в процес андеррайтингу, орієнтуючись на стандарти Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) і Міжнародної фінансової корпорації (IFC). Зокрема, запроваджено політику, яка передбачає відмову у наданні страхового покриття підприємствам із галузей, діяльність яких пов'язана із забрудненням довкілля, руйнуванням озонового шару або створює потенційну загрозу для здоров'я та безпеки населення. У межах андеррайтингових процедур реалізовано механізми оцінки та виключення неприйнятних ризиків, а також перевірки відповідності страхувальника вимогам чинного законодавства України та екосоціальним критеріям. Андеррайтери компанії беруть активну участь у моніторингу таких ризиків, забезпечуючи контроль за дотриманням принципів сталого розвитку у страхових операціях» [24].

Страхова компанія активно впроваджує сучасні інноваційні рішення в сфері автострахування, зокрема пропонує телематичне страхування «Автоцивілка Смарт», яке супроводжується мобільним додатком Smart Drive. Страховий продукт дає можливість страхувальнику отримати від 10 % до 25 % знижки вже в перший рік страхування.

Страхова компанія інвестує значну частину власних фінансових ресурсів на оновлення системи управління та придбання сучасного програмного забезпечення, що полегшує процес прийняття рішень (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Динаміка вартості програмного забезпечення ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023
Первісна вартість	96609	148936	186676	52327	37740	54,16	25,34
Накопичена амортизація	(43416)	(52635)	(67900)	9219	15265	21,23	29,00
Переведення до іншої категорії	52327	37740	123951	-14587	86211	-27,88	228,43
Амортизаційні відрахування	(9219)	(15265)	(24055)	-6046	-8790	65,58	57,58
Балансова вартість на кінець року	96301	118776	218672	22475	99896	23,34	84,10

Джерело: складено на основі фінансової звітності страхової компанії

Витрати на обслуговування програмного забезпечення визнаються як витрати того звітного періоду, в якому вони були здійснені. Водночас витрати, що сприяють покращенню функціональних характеристик програмного забезпечення або подовжують термін його експлуатації, підлягають включенню до балансової вартості відповідного активу.

У 2023 році у порівнянні з 2022 роком первісна вартість програмного забезпечення зросла на 52327 тис. грн або на 54,16 % і склала 148936 тис. грн. У 2024 році, у порівнянні з 2023 роком їх вартість зросла на 25,34 % і склала 186676 тис. грн.

Амортизаційні відрахування протягом аналізованого періоду зростали. Так, у 2023 році у порівнянні з 2022 роком їх обсяг зріс на 21,23 % і склав 52635 тис. грн. У 2024 році, у порівнянні з 2023 роком накопичена амортизація зросла на 29 % і склала 67900 тис. грн. «Витрати на придбання або створення нематеріальних активів підлягають капіталізації та амортизуються прямолінійним методом протягом визначеного строку корисного використання. Тривалість експлуатації програмного забезпечення встановлюється окремо для

кожного виду активу з урахуванням термінів використання подібних нематеріальних активів, прогнозованого морального зносу, юридичних чи інших обмежень, а також додаткових факторів. У середньому строк служби таких активів становить від 3 до 10 років» [24].

Балансова вартість програмного забезпечення на кінець року 2022 року склала 96301 тис. грн. На кінець 2023 року балансова вартість програмного забезпечення, у порівнянні з 2022 роком, зросла на 23,34 % і склала 118776 тис. грн. На кінець 2024 року балансова вартість програмного забезпечення, у порівнянні з 2023 роком, зросла на 84,1 % і склала 218672 тис. грн.

Динаміка вартості незавершених капітальних інвестицій ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках наведена у таблиці 2.6

Таблиця 2.6 – Динаміка вартості незавершених капітальних інвестицій ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023
Первісна вартість		18284	31046	18284	12762	-	69,80
Надходження	70611	50502	97142	-20109	46640	-28,48	92,35
Переведення до іншої категорії	(52327)	(37740)	(123951)	14587	-86211	-27,88	228,43
Балансова вартість на кінець року	18284	31046	4237	12762	-26809	69,80	-86,35

Джерело: складено на основі фінансової звітності страхової компанії

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що у 2023–2024 роках спостерігалася позитивна динаміка зростання капітальних інвестицій, незважаючи на їхнє попереднє скорочення. Так, первісна вартість незавершених капітальних інвестицій у 2024 році зросла на 69,80 % порівняно з 2023 роком і досягла 31046 тис. грн, що свідчить про активізацію інвестиційної діяльності підприємства.

Попри зниження обсягу надходжень інвестицій у 2023 році на 28,48 % порівняно з 2022 роком (з 70611 тис. грн до 50502 тис. грн), у 2024 році відбулося значне відновлення: надходження збільшилися майже вдвічі – на

92,35 %, до 97142 тис. грн. Це свідчить про реалізацію нових інфраструктурних проєктів, оновлення основних засобів та розвиток стратегічних напрямів діяльності страхової компанії.

Загалом така динаміка свідчить про поступове відновлення та зростання інвестиційної активності, що є позитивним сигналом для подальшого розвитку страхової компанії та зміцнення її потенціалу.

З огляду на високий рівень інноваційної активності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС», доцільно проаналізувати фінансові результати її діяльності з метою виявлення потенційних резервів для впровадження новітніх цифрових технологій та посилення конкурентних позицій на страховому ринку (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Фінансові результати діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2022	2023	2024	2023 / 2022	2024 / 2023	2023 / 2022	2024 / 2023
Чисті зароблені страхові премії	3054570	3352601	4010021	298031	657420	9,76	19,61
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	1029275	1397147	1710050	367872	312903	35,74	22,40
Валовий прибуток	2025295	1955454	2299971	-69841	344517	-3,45	17,62
Інші операційні доходи	73070	102713	133535	29643	30822	40,57	30,01
Витрати на збут	1071393	1182635	1437117	111242	254482	10,38	21,52
Інші операційні витрати	620124	644028	826205	23904	182177	3,85	28,29
Фінансовий результат від операційної діяльності	406848	231504	170184	-175344	-61320	-43,10	-26,49
Інші фінансові доходи	232132	373255	450845	141123	77590	60,79	20,79
Фінансові витрати	29337	57500	65722	28163	8222	96,00	14,30
Фінансовий результат до оподаткування	673528	547259	555307	-126269	8048	-18,75	1,47
Витрати (дохід) з податку на прибуток	160130	99876	102472	-60254	2596	-37,63	2,60
Чистий фінансовий результат	513398	447383	452835	-66015	5452	-12,86	1,22

Джерело: побудовано та пораховано за даними звітності страхової компанії

На основі проведених розрахунків відмітимо, що страхова компанія демонструє зростання чистих зароблених страхових премій. У 2023 році, у порівнянні з 2022 роком відбулося зростання на 9,76 % або на 298031 тис. грн, а

у 2024 році темпи зростання прискорилися до 19,61 % (+657420 тис. грн) відносно 2023 року. Це свідчить про успішну маркетингову діяльність та розширення бізнесу.

Чисті понесені збитки за страховими виплатами також зростали. У 2023 році їх обсяг зріс на 35,74 % або на 367872 тис. грн, у порівнянні з 2022 роком. У 2024 році вони зросли на 22,40 % у порівнянні з 2023 роком і склали 1710050 тис. грн.

Валовий прибуток у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком зменшився на 3,45 % (-69841 тис. грн), що є прямим наслідком випереджаючого зростання збитків. Проте, у 2024 році ситуація покращилася, і валовий прибуток зріс на 17,62 % (+344517 тис. грн), у порівнянні з 2023 роком, що свідчить про певну стабілізацію та поліпшення андеррайтингу або коригування тарифів.

Інші операційні доходи демонстрували стабільне зростання: на 40,57 % у 2023 році (29643 тис. грн) та на 30,01 % у 2024 році (30822 тис. грн), що вказує на диверсифікацію джерел прибутку. Водночас, витрати на збут також зростали. У 2023 році, у порівнянні з 2022 роком їх обсяг зріс на 10,38 % або на 111242 тис. грн і склав 1182635 тис. грн. У 2024 році, у порівнянні з 2023 роком витрати на збут зросли на 21,52 % або на 254482 тис. грн і склали 1437117 тис. грн, що може пов'язано з збільшенням страхового портфеля та інвестиціями в розширення каналів продажів страхових продуктів.

Інші операційні витрати зросли у 2023 році, у порівнянні з 2022 роком на 3,85 % і склали 644028 тис. грн. У 2024 році обсяг інших операційних витрат, у порівнянні з 2023 роком зріс на 28,29 % і склав 826205 тис. грн, що вказує на загальне зростання адміністративних витрат та здійснення інвестицій в операційну діяльність.

Фінансовий результат від операційної діяльності суттєво погіршився протягом аналізованого періоду. Так, у 2023 році фінансовий результат від операційної діяльності, у порівнянні з 2022 роком зменшився на 43,10 % і склав 231504 тис. грн. У 2024 році його обсяг зменшився на 26,49 %, у порівнянні з 2023 роком і склав 170184 тис. грн. Це підкреслює тиск на операційну ефективність через зростання збитків та операційних витрат.

Інші фінансові доходи, навпаки, показали значне зростання на 60,79 % у 2023 році (+14123 тис. грн), у порівнянні з 2022 роком та на 20,79 % у 2024 році (+77590 тис. грн), у порівнянні з 2023 роком, що вказує на ефективне управління інвестиціями. Проте, фінансові витрати майже подвоїлися у 2023 році (зростання на 96,00 %, або 28163 тис. грн), у порівнянні з 2022 роком, хоча у 2024 році, у порівнянні з 2023 роком їх зростання сповільнилося до 14,30 % і склав 65722 тис. грн.

В результаті, фінансовий результат до оподаткування у 2023 році суттєво знизився, у порівнянні з 2022 роком, а саме на 18,75 %, тоді як у 2024 році спостерігалось незначне його зростання, у порівнянні з 2023 роком, а саме на 1,47 %.

Протягом аналізованого періоду страхова компанія була прибутковою. У 2023 році обсяг отриманого чистого прибутку зменшився, у порівнянні з 2022 роком на 12,86 % і склав 447383 тис. грн. У 2024 році обсяг чистого прибутку, у порівнянні з 2023 роком зріс на 1,22 % і склав 452835 тис. грн (рисунок 2.2).

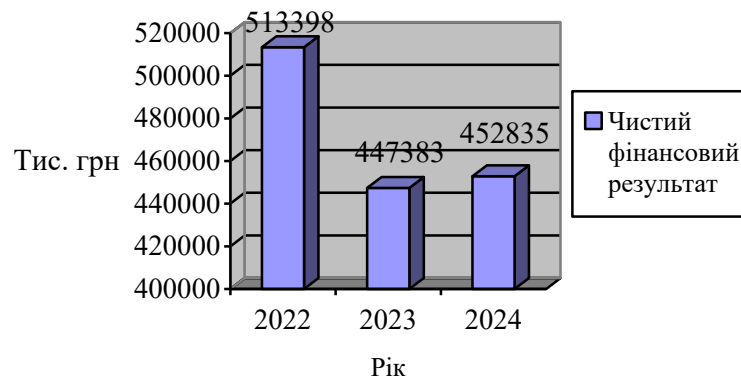

Рисунок 2.1 – Динаміка прибутку ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках

Джерело: побудовано на основі таблиці 2.7

Таким чином, страхова компанія демонструє зростання чистих зароблених премій, що є позитивним показником зростання бізнесу. Проте, це зростання супроводжується ще більшим зростанням чистих понесених збитків та операційних витрат, що призвело до суттєвого погіршення операційного та

загального фінансового результату у 2023 році. У 2024 році ситуація дещо стабілізувалася, і валовий прибуток відновив зростання. Втім страховій компанії варто детально проаналізувати структуру своїх витрат, а також ефективність тарифної політики та процесів андеррайтингу для покращення рівня прибутковості.

На основі проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2022-2024 роках, не зважаючи на значний рівень прибутковості страхової компанії пропонуємо впровадити страховій компанії ряд інноваційних технологій у практичну діяльність, що дозволить підвищити ефективність андеррайтингової політики страховика та знизити рівень витрати (таблиця 2.9)

Таблиця 2.9 – Напрями удосконалення діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» шляхом застосування інновацій

Вид інновацій	Очікуваний результат
Big Data та Predictive Analytics (аналітика великих даних)	Зменшення рівня помилок у прийнятті рішень, більш персоналізовані страхові пропозиції, ефективніша сегментація клієнтів, виявлення нових ринкових можливостей
AI-алгоритми та машинне навчання	Автоматизація андеррайтингу, швидше прийняття рішень, зменшення витрат на персонал і ручну перевірку, прогнозування ризиків і поведінки клієнтів, персоналізації страхових продуктів
Internet of Things	Об'єктивна оцінка фактичної поведінки клієнта, точніший андеррайтинг і справедливе ціноутворення.
Blockchain для перевірки даних і смарт-контрактів	Зниження витрат на юридичні перевірки та судові суперечки, швидке врегулювання страхових випадків.
Ризик-калькулятори на основі cloud computing	Гнучкість, масштабованість, відсутність витрат на дорогі локальні IT-ресурси.
Покращення клієнтського досвіду (customer experience)	Впровадження мультिकанальної підтримки, інтуїтивних інтерфейсів, гейміфікації послуг та індивідуального підходу

Джерело: запропоновано автором

Впровадження інноваційних інструментів у процес андеррайтингу є стратегічно важливим кроком для сучасної страхової компанії, зокрема для ПрАТ «СК «АРКС», яка демонструє високу інноваційну активність та

орієнтованість на цифрову трансформацію. Такі рішення не лише покращують точність оцінки страхових ризиків, а й створюють нову якість обслуговування клієнтів – швидко, персоналізовану та зручну.

Застосування штучного інтелекту, аналітики великих даних, IoT-пристроїв, блокчейн-технологій та інтеграції з відкритими джерелами дозволяє формувати більш гнучку й ефективну андеррайтингову політику, орієнтовану не лише на стандартизовані критерії, а й на індивідуальні характеристики кожного страхувальника. Це суттєво зменшує ризик помилок, недооцінки або переоцінки ризиків, знижує витрати на операційні процеси та зменшує людський фактор. Крім того, автоматизація та цифровізація процесів сприяє зменшенню адміністративного навантаження, пришвидшенню прийняття рішень, оптимізації ресурсів та зниженню витрат на персонал. В умовах високої конкуренції на ринку страхування, впровадження таких інновацій не лише підвищує прибутковість і операційну ефективність компанії, а й формує довіру клієнтів, зміцнює репутацію бренду та забезпечує довгострокову конкурентну перевагу.

Таким чином, системне застосування інноваційних технологій в андеррайтинговій політиці – це не лише засіб оптимізації витрат, а й стратегія сталого розвитку страхової компанії в умовах цифрової економіки.

Крім того, враховуючи високий рівень інноваційної активності страхової компанії, на наш погляд, керівництву компанії доцільно ініціювати розробку цифрової інноваційної стратегії, яка стане фундаментом для системного та послідовного впровадження технологічних змін. Така стратегія дозволить не лише визначити чітку дорожню карту цифрового розвитку, але й закласти основи довгострокового конкурентного зростання компанії в умовах стрімкої цифровізації ринку страхових послуг. Реалізація цифрової інноваційної стратегії дозволить не лише вдосконалити внутрішні процеси компанії, а й створити додаткову цінність для клієнтів, зміцнити їхню довіру, підвищити рівень лояльності та закріпити ринкові позиції компанії як технологічного лідера у страховому секторі. Такий підхід стане основою для забезпечення сталого розвитку та адаптації до нових викликів цифрової економіки.

Висновки

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано погляди науковців на сутність поняття «страхове підприємництво», систематизовано особливості та функції страхового бізнесу. У ході дослідження систематизовано інноваційних технологій у страховому бізнесі, що дозволить чітко класифікувати інновації, зрозуміти їхню природу, сутність видову будову та особливості, а також розробити відповідні алгоритми впровадження. У роботі визначено, що інновації в страховій діяльності охоплюють широкий спектр змін, від нових продуктів до технологічних рішень і організаційних підходів, що включають у себе різноманітні компоненти та технології, які допомагають трансформувати страховий бізнес. У ході дослідження вивчено технології індивідуалізації страхових пропозицій та узагальнено основні переваги цифровізації страхового бізнесу.

У другому розділі кваліфікаційної роботи визначено місце України в рейтингу Глобального Інноваційного Індексу протягом 2022-2024 років та здійснено аналіз сучасного стану розвитку вітчизняного страхового ринку. Проведений аналіз свідчить про складну, але адаптивну динаміку українського страхового ринку. Ринок проходить етап очищення, консолідації та поступового зростання. Надалі успішний розвиток буде залежати від макроекономічної стабільності, підтримки з боку держави та міжнародних партнерів, а також здатності компаній впроваджувати інноваційні продукти і підвищувати довіру клієнтів. Страховий ринок України є драйвером інноваційного розвитку, оскільки він активно впроваджує нові технології, фінансові інструменти та бізнес-моделі, що сприяють модернізації економіки загалом.

У роботі було здійснено аналіз фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за період 2022–2024 років. Свій шлях в Україні компанія розпочала у 2007 році під брендом «АХА Страхування», що утворився в результаті придбання двох українських страховиків, а саме: СК

«ВЕСКО» та СК «Український Страховий Альянс». На той час вона входила до складу міжнародної страхової групи АХА. У 2018 році активи страхової компанії були придбані Fairfax Financial Holding і починаючи з 2019 роком страхова компанія продовжила функціонувати на страховому ринку України під назвою ПрАТ «Страхова компанія «АРКС». ПрАТ «СК «АРКС» продемонструвала активну динаміку змін у структурі активів протягом 2022–2024 років. Основними тенденціями стали: суттєве зростання нематеріальних активів і фінансових інвестицій, коливання грошових потоків, що впливали на загальний рівень ліквідності, оптимізація частини активів (ліквідація деяких форм заборгованості, відстрочених витрат). Це свідчить про прагнення компанії до гнучкого управління ресурсами та пристосування до змін ринкового середовища. Загалом, за аналізований період страхова компанія зберігає стабільні позиції, активно впроваджує інвестиційні стратегії й адаптується до сучасних фінансових викликів. Страхова компанія демонструє стійке зростання фінансових показників, що супроводжується нарощуванням власного капіталу, збільшенням прибутку та стабілізацією боргового навантаження. Компанія не лише ефективно виконує свої зобов'язання, але й формує резерви на майбутнє, що свідчить про її стратегічну орієнтацію на довгострокову стабільність та розвиток.

ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» послідовно втілює стратегію постійного вдосконалення якості обслуговування страхувальників, приділяючи особливу увагу зручності та комфорту оформленню страхових полісів та швидкості виплати страхових відшкодувань. Турбота про клієнтів для АРХ полягає не лише в якості страхових продуктів, а й у використанні інноваційних підходів до взаємодії з контрагентами, доступності та простоті користування послугами страхової компанії.

Цифрова трансформація та впровадження інноваційних технологій відіграють вирішальну роль у досягненні успіху та зростанні фінансово-економічних показників діяльності страхової компанії. ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» протягом останніх років активно впроваджує передові технології та інноваційні рішення з метою оптимізації внутрішніх процесів,

підвищення ефективності операційної діяльності та покращення взаємодії з клієнтами. Страхова компанія інвестує значну частину власних фінансових ресурсів на оновлення системи управління та придбання сучасного програмного забезпечення, що полегшує процес прийняття рішень.

З огляду на високий рівень інноваційної активності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у роботі проаналізовано фінансові результати діяльності з метою виявлення потенційних резервів для впровадження новітніх цифрових технологій та посилення конкурентних позицій на страховому ринку. Так визначено, що страхова компанія демонструє зростання чистих зароблених премій, що є позитивним показником зростання бізнесу. Проте, це зростання супроводжується ще більшим зростанням чистих понесених збитків та операційних витрат, що призвело до суттєвого погіршення операційного та загального фінансового результату у 2023 році. У 2024 році ситуація дещо стабілізувалася, і валовий прибуток відновив зростання. Втім страховій компанії варто детально проаналізувати структуру своїх витрат, а також ефективність тарифної політики та процесів андеррайтингу для покращення рівня прибутковості. У роботі запропоновано напрями удосконалення діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» шляхом застосування інновацій. Крім того, враховуючи високий рівень інноваційної активності страхової компанії, на наш погляд, керівництву компанії доцільно ініціювати розробку цифрової інноваційної стратегії, яка стане фундаментом для системного та послідовного впровадження технологічних змін.

Список використаних джерел

1. Базилевич В. Д. Цифровізація у забезпеченні конкурентних переваг страхових компаній / В.Д. Базилевич, Н.В. Приказюк, О. М. Лобова // Економіка та держава. – 2020. – № 2. – С. 15-20
2. Балицька М. В. Інвестування страхових резервів як фактор підвищення фінансової стійкості страховика / М. В. Балицька // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – Вип. 12(1). – С. 19-24.
3. Білецька Л.М. Господарсько-правове урегулювання страхової діяльності в умовах її діджитал-трансформації / Л.М. Білецька // DICTUM FASTUM. – 2023. – № 1 (13). – С. 133-136
4. Білецька Л.М. Функції страхування господарської діяльності / Л.М. Білецька // Правова позиція. – 2020. – № 3 (28). – С. 133-136
5. Васильєва Т.А. Аналіз тенденцій розвитку страхових інновацій / Т.А. Васильєва, І.В. Діденко, Н.Ю. Сідельник, А.Ю. Єфіменко // Вісник СумДУ. Серія Економіка. – 2022. – №4. – С. 267-273.
6. Галушак В.В. Інновації як чинник підвищення ефективності страхової діяльності / В.В. Галушак // Причорноморські економічні студії. – 2019. – № 42-2. – С. 53-58
7. Глобальний інноваційний індекс 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf
8. Глобальний інноваційний індекс 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tind.wipo.int/record/50062?v=pdf>
9. Грубінка І. Особливості формування ринку страхових послуг в Україні / І. Грубінка, О. Грицина // Вісник Львівського національного аграрного університету. Економіка АПК. – 2021. – № 28. – С. 79-83.
10. Гудзинська Л. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Л. Гудзинська, В. Грипа //

Економіка та суспільство. – 2024. – № 61. – Режим доступу:
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3842/3762>

11. Дем'янчук М.А. Міжнародний страховий бізнес: навчальний посібник / М.А. Дем'янчук, Н.Д. Маслій. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2024. – 178 с.

12. Дрималовська Х.В. Основні риси сучасного світового ринку страхових послуг / Х.В. Дрималовська, Р.О. Кирилюк // Бізнес Інформ. – 2021. – № 4. – С. 36-41.

13. Забурмеха Є.М. Страхова діяльність як об'єкт дослідження маркетингу / Є.М. Забурмеха // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 6. – Т4. – С.173-177

14. Завгородня О. О. Роль інновацій у моделюванні бізнес-процесів в умовах цифрової трансформації регіональної економіки [Електронний ресурс]/ О.О. Завгородня, Д.Д. Ткаленко, В. Я. Гавран // Здобутки економіки: перспективи та інновації. – 2024. № 12.– Режим доступу:
<https://zenodo.org/records/14221892>

15. Заволока Ю. М. Особливості функціонування страхового ринку України в умовах сучасної цифрової трансформації / Ю.М. Заволока, А.Г. Єфременко, Ю.А. Малащенко // Економіка та держава. – 2020. – № 6. – С. 102–106.

16. Іванова Н.С. Технологічна складова цифрових рішень в Україні: тенденції розвитку / Н.С. Іванова // Modern Economics. – 2024. – № 45(2024). – С. 41-48.

17. Клейменова С. М. До питання про визначення ознак страхових послуг / С. М. Клейменова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2023. – № 1 (79). – С. 202-205.

18. Лігоненко Л. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях / Л. Лігоненко, А. Хріпко, А. Доманський // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Економічні науки. – 2020. – Випуск № 22 (62), Т.2. – С. 21-24.

19. Мазурук Г.І. До питання про сутність страхового сектора / Г.І. Мазурук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «економіка». – 2017. – № 5(33). – С. 102-107
20. Маргасова В. Г. Проблемні питання функціонування страхового ринку України та особливостей його пруденційного регулювання / В.Г. Маргасова, Д.П. Коваленко // Науковий вісник Полісся. – 2019. – № 3 (19). – С. 17-21.
21. Нечипоренко А. В. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / А. В. Нечипоренко // Ефективна економіка. – 2021. – № 7. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/96.pdf.
22. Нечипорук Л. В. Трансакційні витрати та тарифна політика на страховому ринку / Л. В. Нечипорук // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. – 2013. – № 3. – С. 14-21
23. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua>
24. Офіційний сайт ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://arx.com.ua/>
25. Офіційний сайт Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nipo.gov.ua/>
26. Панченко О. Вплив цифрових технологій на розвиток страхового бізнесу / О. Панченко, І. Садчикова // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – №4 (36). – С. 291-301
27. Петрук О.М. Фінансова модель діяльності регіонального підрозділу страхової компанії / О.М. Петрук, А. Ю. Полчанов, О. С. Новак, С.М. Дячек // Modern Economics. – 2021. – №39. – С. 136-142
28. Пікус Р. В. Особливості розвитку страхового ринку в умовах інформаційного суспільства / Р. В. Пікус, К. Ю. Винокурова // Економіка та держава. – 2020. – № 6. – С. 180-185.

29. Піратовський Г.Л. Страховий бізнес: управління розвитком: монографія/ Г.Л. Піратовський. – К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т., 2006. – 254 с.

30. Пономаренко О. В. Трансформація страхової культури на ринку страхових послуг / О. В. Пономаренко // Збірник наукових праць Уманського НУС. – 2023.– Вип. 102. – С. 36–47.

31. Попова Л. В. Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні [Електронний ресурс] / Л.В. Попова // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. – 2022. – № 5. – Режим доступу: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-5-08-02/2022-5-08-02>

32. Пшенична М. Технології штучного інтелекту в страховій індустрії України: аналіз тенденцій та перспектив розвитку / М. Пшеничка // Цифрова економіка та економічна безпека. – 2023. – № 6 (06). – С. 92-96

33. Соколова А.М. Сучасні тенденції розвитку страхового ринку України в умовах цифровізації / А.М. Соколова, О.В. Гасій, О.В.Тимошенко, Н.С. Педченко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – 2022. – Вип. 1(105). – С. 47-60.

34. Сосновська О.О. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні / О.О. Сосновська, І.І. Сіренька // Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій. – 2021. – № 2(8). – С.20-30.

35. Страхова діяльність: навч. пос./ уклад.: О. М. Гладчук, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 80 с.

36. Ткаченко Н. В. Споживацька лояльність як маркер ефективності страхового бізнесу в умовах діджиталізації страхового ринку / Н.В. Ткаченко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2022. – № 26(54). – С. 101-106

37. Ткаченко Н. Державне регулювання страхової діяльності: новації в сучасному вимірі / Н. Ткаченко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2023. – № 3 (31). – С.139-149

38. Федорова Н. О. Державне регулювання напрямків страхової діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Н.О. Федорова // Публічне

адміністрування та національна безпека. – 2019. – № 1.– Режим доступу:
<https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15549752269675.pdf>

39. Чвортко Л. А. Цифровізація страхового бізнесу як дієвий важіль управління ризиками / Л. А. Чвортко, Т. О. Корнієнко, О. А. Вінницька // Sciences of Europe. – 2022. – Вип. 89. – С. 7-11.

40. Чуницька І.І. Функціонування страхового ринку України в умовах сучасної цифрової трансформації / І.І. Чуницька, А.С. Ясентюк // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2021. – № 23(51). – С. 89-94.

41. Шубенко І.А. Тенденції діджиталізації на страховому ринку України / І.А. Шубенко // Бізнес Інформ. – 2021. – № 2. – С. 273-279

